יום ד', ד' בניסן תשס"ח (09 באפריל)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הישוב היהודי בארץ-ישראל בתקופת מלחמת העולם הראשונה

[המשך המאמר מאתמול...]

ההתמודדות של הישוב היהודי בעת מלחמת העולם הראשונה

הישוב היהודי בארץ-ישראל נקלע בשנות המלחמה למצוקה גדולה. ההשקעה של עשרות שנים בהתיישבות נמצאה בסכנה. היהודים בארץ-ישראל עשו ככל שביכולתם כדי לשמור על הישובים בתנאים הקשים של המלחמה ומול המדיניות העויינת של השלטון התורכי.

בישוב היהודי התקיימו שלוש דרכים עיקריות להתמודדות עם המצוקה:

- חלק מהיהודים קיבלו את האזרחות התורכית ונשארו בארץ למרות התנאים הקשים.
- יהודים רבים בחרו לשתף פעולה עם בריטניה שלחמה בתורכים בתקווה שהבריטים ינצחו במלחמה ויכבשו את ארץ-ישראל.
- אלפי יהודים עזבו את ארץ-ישראל.

הדרכים השונות להתמודדות עם מצוקות המלחמה

<u>קבלת האזרחות העות'מנית והתגייסות לצבא התורכי</u>: אלפי יהודים הסכימו לקבל את האזרחות התורכית. רבים אף התגייסו לצבא התורכי. הוקם 'הועד להקלת המשבר' שסייע ליהודים בארץ. הועד ריכז יהודים מכל המגזרים בארץ כדי להתמודד עם המצוקה.

פעולות הועד היו:

- ייצוגם של היהודים מול השלטונות.
- אספקת מזון כדי להתמודד עם הרעב בארץ.
- איסוף כספים בעולם למען יהודי ארץ-ישראל.
- סיוע למחוסרי העבודה בארץ.

- סיכויים בדרך זו: קבלת האזרחות התורכית והגיוס לצבא הבטיחו את זכותם של היהודים להשאר בארץ והראו כי היהודים הם אזרחים נאמנים לתורכיה. הנשארים קיוו כי כך הם יוכלו לשכנע את התורכים לשנות את מדיניותם כלפי הציונות.
- סיכונים בדרך זו: היהודים שנשארו בארץ, ובמיוחד המתגייסים לצבא, נמצאו בסכנה ובתנאים קשים.

<u>סיוע לבריטים לכבוש את הארץ</u>: בשנת 1915 הקימו יהודים מארץ-ישראל את אירגון ניל"י (נצח ישראל לא ישקר). ניל"י היה אירגון ריגול שפעל לטובת הבריטים וביקש לסייע להם לכבוש את ארץ-ישראל. אירגון ניל"י נחשף על ידי התורכים בשנת 1917 ואנשיו נאסרו. שניים מהם הוצאו להורג ואישה נוספת, שרה אהרונסון, התאבדה בכלא.

- סיכויים בדרך זו: אנשי ניל"י האמינו כי אם יסייעו לבריטים לכבוש את הארץ יאמצו הבריטים מדיניות אוהדת לציונות ויתמכו בהקמת מדינה יהודית בארץ.
- סיכונים בדרך זו: פעילות הריגול היתה מסוכנת ביותר. המרגלים ידעו כי אם ייתפסו הם יוצאו להורג. בנוסף, היה חשש שהתורכים יענישו את כל יהודי הארץ בגלל פעילותה של ניל"י.

<u>עזיבת הארץ</u>: בזמן מלחמת העולם הראשונה עזבו אלפי יהודים את ארץ-ישראל. חלקם עזבו באופן קבוע וחלקם קיוו לחזור בתום המלחמה, הם קיוו שתורכיה תפסיד במלחמה והארץ תיכבש על ידי

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **<u>רביעי</u>**
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ד', ד' בניסן תשס"ח (09 באפריל)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

מדינה אחרת שתהיה ידידותית יותר לציונות (ככל הנראה, בריטניה). רבים מבין העוזבים עברו למצרים שנמצאה תחת שליטה בריטית והצטרפו לצבא הבריטי.

- סיכויים בדרך זו: העוזבים את הארץ נמלטו מהקשיים בארץ ומהסכנה לחייהם. הם נמנעו גם מהגיוס לצבא התורכי.
- סיכונים בדרך זו: העוזבים ידעו כי אם התורכים ינצחו במלחמה - הם לא יוכלו לחזור ארצה.

]http://www.ironialef.haifa.k12.il/lomdim/ruah/history/tal1_world_war1/jewish_yeshuv_1st_war.doc[